

συχνότερα κατεδικάζοντο οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὸν ἱπποδρόμον ἢ παρεδίδοντο εἰς τὰ θηρία. Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς αὐτοκρατορίας αἰχμαλωτοὶ ἐκ τῶν βερδάρων κατεδικάζοντο εἰς τοὺς μονομάχους. Ὁ λαὸς καταλαμβάνομενος ὑπὸ φρίκης ἐκ τῆς ὄψεως τῶν Γερμανῶν ἐπέχειρε βλέπων αὐτοὺς ἀλλήλους φάροντας. Δὲν ἦτο διόλου παράδοξον νὰ βλέπῃ τις φονευομένους κατὰ πέντε καὶ δέκα καὶ εἰκοσι χιλιάδας. Οἱ γονεῖς τῶν θυμάτων ὤφειλον νὰ κοσμήσῃ τὰς οἰκίας αὐτῶν διὰ μυρσίνης καὶ δάφνης εἰς ἔνδειξιν τῆς χαρᾶς αὐτῶν. Ὁ Τάκιτος ἱστορεῖ ὅτι ἐπὶ Κλαυδίου κατεσφάγησαν δέκα ἐννέα χιλιάδες μονομάχων πρὸς τέρψιν καὶ διασκέδασιν τοῦ ρωμαϊκοῦ λαοῦ! Τὰ θύματα, διερχομένου τοῦ αὐτοκράτορος ἔκραζον «Χαῖρε αὐτοκράτορ» (*ave imperator*)! Οἱ μέλλοντες νὰ φονευθῶσι σὲ χαιρετῶσιν (*Morituri le saluant*)! Ὁ Πλίνιος ἐν τῇ εἰς Τραϊανὸν ἐγκωμίῳ ἀναισχύντως ἀναφέρει ἐν τοῖς κατωρθώμασιν αὐτοῦ καὶ ὅτι δὲν ἀφῆκε ποτε τὸν λαὸν ἐστερημένον τῶν αἵματηρῶν θεαμάτων, ἀλλὰ γενναίως ἐφρόντισε νὰ παρέσχῃ αὐτῷ σπαγὰς καὶ αἵματηροὺς ἀγῶνας. Ὁ ἀγαθὸς καὶ φιλόθρωπος Τίτος, ἵνα πανηγυρίσῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὴν εορτὴν διέταξε νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς βορρὰν τῶν θηρίων τρεῖς χιλιάδες Ἰουδαίων!

Ἀλλὰ δὲν προξενεῖ τοσαύτην φρίκην ἡ θηριωδία τοῦ ρωμαϊκοῦ λαοῦ, ὅσην ἡ ψυχρότης τῶν φιλοσόφων μεθ' ἧς ὑπεστήριζον τ' ἀθέατα ταῦτα θεάματα. Ὁ Κικέρων δὲν θεωρεῖ τοὺς τῶν μονομάχων ἀγῶνας ἀξίους μομφῆς. Οἱ ἀγῶνες κατ' αὐτὸν ἦσαν ἐξαιρετικὸς σχολὴ ἐν ἣ ἐδιδάσκοντο νὰ περιφρονῶσιν τὸν θάνατον. Τὸ θάρρος τῶν μονομάχων, ἡ πρὸς τὸν θάνατον ἀδιαφορία, ἡ ὑποταγὴ αὐτῶν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ὄχλου κατεδείκνυντο τί δύνανται νὰ ἐκτελέσῃ ἡ ἀσκήσις, ἡ συνήθεια καὶ ἡ ἔλλογος θέλησις! Εἰς τοὺς ἀποδοκιμάζοντας τὰ θεάτρα ταῦτα, ὡς ἀπάνθρωπα, ἔλεγεν ὅτι δὲν εἶχον δίκαιον, διότι εἰς τοὺς ἀγῶνας κατήρχοντο οὐχὶ οἱ καταδικασμένοι εἰς θάνατον!

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἦσαν ὡς οἱ Ῥωμαῖοι θηριώδεις. Καὶ ὅμως καὶ περ' αὐτοῖς εἰσῆλθῃ ὕστερον ἢ τῶν μονομάχων θέα. Οἱ ἀγῶνες τῶν μονομάχων ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ἐξετάθησαν καθ' ἅπασαν τὴν ἀνατολήν. Ἐν Ἀθήναις ὅτε κατὰ πρῶτον ἐψηφίσθη νὰ εἰσαχθῶσιν, ὁ φιλόσοφος Δημόναξ προέτεινε νὰ ρίψωσι πρῶτον τὸν βώμὸν τοῦ εἰλεῖν. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ συνέρρον εἰς τ' ἀπάνθρωπα θεάματα τῶν μονομάχων μεθ' ὅσας ἄλλοτε προθυμίας ἐφοίτων εἰς τὰ Διονύσια.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1877.

Κ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ Ο ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ.

Ὁ ἱδρυτὴς μιᾶς τῶν περικαλλεστέρων πόλεων τῆς Γερμανίας, τοῦ Μονάχου, Λουδοβίκος ὁ Α', ἀφειδῶς ἐδὲκπᾶν' ἐν ταῖς δαπάναις ὅμως αὐτοῦ εἶχεν

ὡς γνώμονα τὸ θεῖον ῥητὸν τῆς ἐλεημοσύνης, δίδων διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ ἀγνοούσης τῆς ἀριστερᾶς τί ἐδίδετο ἢ ἂν ἐδίδετό τι· καὶ ἐνῶ οὐδεμίᾳ αἰτησίᾳ ἀπευθυνομένη πρὸς αὐτὸν περὶ πάροχῆς χρηματικῆς βοηθείας ἀπερίριπτετο, οὐχ ἥτιον ἐλίγιςται τούτων ἐγίνοντο γνωσταί· καὶ ἐν τούτοις συχνότερα ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἀνεγράφετο ὁρμαθὸς ὅλος βασιλικῶν δωρεῶν εἰς παντοίους σκοποὺς, αἵτινες δὲν ἦσαν ἢ ἐν πολλοσθημόριον τῶν πραγματικῶν, οἱ δὲ κάτοικοι τοῦ Μονάχου ἀστείζομενοι ἔλεγον ὅτι ὁ βασιλεὺς δαπανᾷ δσάκις γράφεται ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ὅτι ἐδὲκπᾶνσεν.

Μιᾶ τῶν ἡμερῶν ὁ μέγας ἐκεῖνος μονάρχης ἐξῆλθε πεζῇ καὶ μόνος καὶ ἐτράπη εἰς ἕνα τῶν συνήθων αὐτῷ περιπάτων. Ἐν συσσίῳ τινὶ πλατείᾳ ἐκάθησε, ἀποκαμῶν, ἐπὶ θρανίου, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ἤδη καὶ νέος σπουδαστής, μελετῶν ὁ νέος σπουδαστής διέκοψε πρὸς στιγμὴν τὴν μελέτην ἐστράφη, προσέβλεψεν ἀδιαφόρως τὸν μονάρχην αὐτοῦ, ἀπέτεινεν αὐτῷ τὸν βραχὺν χαιρετισμὸν, ὃν πᾶς κάτοικος τοῦ Μονάχου προσεφώνει τοῖς συναντοῦσιν αὐτὸν, καὶ ἐπανέλαβε τὸ ἔργον. Ὁ βασιλεὺς ἐκ τῆς βραχείας προσφωνήσεως καὶ τῆς ἀδιαφορίας τοῦ νέου ἐνόησεν ὅτι δὲν τὸν ἀνεγνώρισεν οὗτος· τοῦτο νύχρηστίσθη τὸν βασιλέα, ὅστις διέκοψε τὴν μελέτην τοῦ σπουδαστοῦ διὰ τοῦ ἐξῆς διαλόγου.

ΒΑΣ. — Εἰσθε λίαν ἐπιμελὲς ἀφοῦ μελετᾶτε, καθ' ἣν ὥραν πάντες δειπνοῦσιν· ὑμεῖς λοιπὸν δὲν πεινᾶτε;

ΣΠΟΥΔ. — Καὶ πρέπει νὰ τρώγῃ κανεὶς πάντοτε δσάκις πεινᾷ;

ΒΑΣ. — Ἐὰν ἐρωτᾶτε τὸν στόμαχόν μου, — μάλιστα.

ΣΠΟΥΔ. — Καλῶς. Ἀλλ' ὁ στόμαχός σας ἐπλάσθη πολὺ διάφορος τοῦ ἰδικοῦ μου. Ὑμεῖς ἴσως δύνασθε νὰ τρώγητε δσάκις ἔχετε ὄρεξιν· ἀλλ' ἐγὼ ἔχω καὶ ἄλλας δαπάνας, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ πράττω τοῦτο πάντοτε δσάκις μοὶ τὸ μὲνύει ὁ στόμαχός μου.

ΒΑΣ. — Καὶ τί, ἔχετε — συγχωρήσατε τὴν περιέργειάν μου — τόσον ἐκτάκτους καὶ σπουδαίας δαπάνας, ὥστε δὲν δύνασθε νὰ τρώγητε πάντοτε, δσάκις ὁ στόμαχος σᾶς ἐνθυμίζει τοῦτο;

ΣΠΟΥΔ. — Ἀγαπητέ μοι κύριε! Ἐν τῇ νεότητί σας βεβαίως δὲν ὑπῆρξατε πτωχὸς σπουδαστής καὶ διὰ τοῦτο ἤδη μετὰ τοιοῦτου ἐρωτᾶτε θαυμασμοῦ. Μήπως νομίζετε ὅτι τὰ βιβλία, δι' ὧν σπουδάζω μοὶ ἔρχονται ἀπὸ τὸ παράθυρόν, ἀπληρωτί; ἐὰν θέλω ν' ἀγοράζω βιβλία, πρέπει, δσάκις δύναμαι, νὰ μὴ τρώγῳ οὕτω δύναμαι νὰ ἐξακολουθῶ τὰς σπουδάς μου. Τοῦτο δὲ δὲν ἐδὲκπᾶν δσάκις ζῆλος φράγ· κων ἀπομένει ἐν τῷ θυλακίῳ μου, ἀληθὲς περιουσία δι' ἐμέ!

ΒΑΣ. — (Ὁ βασιλεὺς ἐκπλαγείς ἐκ τῆς τοιαύτης ἀποκρίσεως, ἠρώτησε μετὰ συμπαιθεῖς ἐνδιαφέροντος τὸ σπουδαστήν). Τόσον δίσκολοι εἶνε δι' ὑμᾶς αἱ σπουδαί;

ΣΠΟΥΔΑ. — Δι' ἐμὲ — ναί.

ΒΑΣ. — Ἀφοῦ λοιπὸν εἴσθε τόσον πτωχοὶ καὶ δὲν ἔχετε κανένα υποστηρικτὴν, διατί δὲν ἀποταίνεσθε πρὸς τὸν βασιλέα Λουδοβίκον; Βεβαίως, ἐὰν οὗτος ἐμάνθανεν ὁποῖαν σπουδαιότητα ἔχει ἡ αἰτίας δι' ὑμᾶς ἤθελε πράξει κάτι ὑπὲρ ὑμῶν.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ νέος σπουδαστὴς δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα. — Βεβαίως θὰ εἴσθε ξένος, διότι ἄλλως θὰ ἐγνωρίζετε ὅτι ὁ βασιλεὺς ἡμῶν δὲν εἶνε πιστωτικὴ τράπεζα. Ἐὰν θελήσω νὰ λάβω συνδρομὴν, ὅπως ἀνέτως ζήσω χρειάζομαι 400 φράγκα. Δύναμει νὰ ζητήσω αὐτὰ παρὰ τοῦ βασιλέως. Παρὰ φιλαργύρου οὐδὲν δύναται τις νὰ λάβῃ!

Ὁ βασιλεὺς ὑπερνοχρηστέθη μαθὼν ὁποῖα ἰδέα ἐπεκράτει περὶ τῆς ἐλευθεριότητος του. Ἡγέρθη, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν νέον καὶ ἐρωτήσας ἔλαβε τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἀνεχώρησεν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ γυμνασιάρχης Μονάχου πλήρης ψυχικῆς εὐθυμίας ὑπεδέχeto νέον τέκνον τῶν Μουσῶν, εἰς δ' ἐνεχείρισε τὴν κάτωθι ἐπιστολήν· οὗτος ἦν ὁ σπουδαστὴς τῆς πλατείας, βετις ἀποσφραγίσας τὴν ἐπιστολήν ἀνέγνω:

Ἀγαπητέ μοι νέε φίλε.

Ἐπειδὴ ἕνα σπουδαστὴ ἀνέτως σοὶ χρειάζομαι 400 φράγκα εὐαρεσιθήητι νὰ δεχθῇς τὸ ποσὸν τοῦ το, δι' οὗ δύναμαι νὰ σὲ συνδράμω.

(Ἰ. πορ.) Λουδοβίκος ὁ Φιλάργυρος.

Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ΟΡΕΣΤΗΣ.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΧΑΗΜΑΝ.

Οὐχ ἥττον τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος καὶ τῶν τελευταίων κρίσεων αὐτοῦ φάσεων, ἐπασχολοῦσι

τὸ κοινὸν καὶ αἱ ἐν Μυκῆναις ὑπὸ τοῦ Δρος Σχλημαν γενόμεναι ἀνασκαφαί. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπασχολεῖ ἀνακτοβούλια καὶ πολιτικοῦς, τὸ δὲ δεύτερον πρὸς τοῖς πρώτοις καὶ μεγάλην χορείαν ἡρέμα ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις τῶν ἀσχολουμένων ἀρχαιομαθῶν, περιέλαβεν. Τὰ κορυφαία ὄργανα τῆς δημοσιογραφίας τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς συζητοῦσι μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ σχολιάζουσι τὰς ἀνακαλύψεις τοῦ ἀνακτατοῦ ἀρχαιοδιδου. Τὰ «εἰκονογραφημένα Νέα τοῦ Λονδίνου», ἐδημοσίευσαν τὴν

εἰκόνα τοῦ ἀνδρὸς, γράφοντα σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς: «Δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου Σχλημαν εἰς δεῖγμα σεβασμοῦ πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ἀξιολύγων αὐτοῦ προσπαθειῶν καὶ τῶν μεγάλων αὐτοῦ χρηματικῶν θυσιῶν καὶ κινδύνων, εἰς ἀποπεράτωσιν ἐπ' ἐκείνων καὶ δαπανηρῶν ἀνασκαφῶν. Ἀξιοσημείωτον ἀληθὲς τὸ παράδειγμα αὐτοῦ, καθότι ὁ ἀνὴρ καὶ περ οὐδὲ λωὲς τυχὼν ἀναπτύξας διὰ φιλολογίαν ἢ ἀκαδημαϊκὴν ἐπάγγελμα οὐδὲ καθηγητὴς χρηματίσας, κατέχεται ὑπὸ τοσοῦτου ζήλου, περὶ τῶν ἀφωρῶντων εἰς τὸν Ὀμηρον».

Ἡ Ἀθηναῖα συναισθανομένη τὴν ἰσρὰν αὐτῆς ἐντολήν καὶ εὐθύνην, ὅπως παρέχῃ ἐκάστοτε εἰκόνας τῶν σημερινῶν ἐξόχων ἀνδρῶν, παρατίθησιν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τὴν εἰκόνα τοῦ Δρος Σχλημαν, ἐκφράζουσα συγχρόνως πρὸς τὸν ἄνδρα εὐγνωμοσύνην διὰ τε τὴν φιλελληνισμόν καὶ τὴν φιλεπιστημοσύνην αὐτοῦ.

Ἐν τῷ προσεχῇ ἡμῶν φύλλῳ θέλομεν δημοσιεύσει τὴν εἰκόνα τῆς κυρίας Σχλημαν, ἥτις μετέσχεν μετὰ τοῦ συζύγου τῶν κόπων καὶ τῆς φροντίδος περὶ τῶν ἀνασκαφῶν, ἐν τοῖς ἐπομένοις δὲ φύλλοις σειρὰν εἰκόνων τῶν κυριωτέρων τῶν ἐν Μυκῆναις εὐρεθειῶν ἀρχαιοτήτων.